

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI HÍR

**A „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör Tájékoztatója
Miskolc**

2008 Október

3. évfolyam 38. szám

Kedves Olvasók!	3
A MISKOLCI ESZPERANTÓ MOZGALOM TÖRTÉNETE	3
100 éves Zamenhof nyelve az Eszperantó	5
Visszaemlékezések.....	8
Szeretlek téged... ..	8
ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI SÉTÁK - MISKOLC	10
HÍREK.....	11
Nemzetközi eszperantista ünnep Abaújszántón	12
A Magyar Orvostörténelmi Társaság	17
A FAJSZ II. KATALÓGUS BEMUTATÓJA AZ OIK-BAN.....	17
Széphalom	23
Tudja ön miből lesz az ecet?	23
Viccek.....	24

Faluvége festette Dr. Földi Ferenc (1950)

Kedves Olvasók!

Mint minden más hónap, az október is tartalmaz Világnapokat és nevezetes napokat. Mi most az eszperantó nyelvű részben az október 8-áról emlékeztünk meg, mely Horvátországban a Függetlenség Napja.

Gratuláltunk a horvát népnek nemzeti ünnepe alkalmából és kérjük a horvát eszperantistákat, fogadják tőlünk a Horvát költészetből 1912-ben megjelent válogatásból nemzeti himnuszuk eszperantó nyelvű fordítását.

A magyar nyelvű szöveg-fordítását nem ismerjük, így nem tudjuk bemutatni Önöknek.

Pál István –Pásztor László

A MISKOLCI ESZPERANTÓ MOZGALOM TÖRTÉNETE

VIII. rész

-Folytatás -

Ifjúsági Csoport - 165 000 eszperantó képeslap

37 pedagógus kapta meg az intenzív tanfolyam elvégzése után az oklevelet és az oktatási engedélyt és így fellendült a miskolci középiskolákban is a nyelv oktatása. Ekkor már 1985 márciusában bemutatkoztak a miskolci Rónai Sándor Művelődési Központban a Bláthy Ottó Szakközép iskola, a Kossuth, Földes és Zrínyi Gimnázium tanulói, akik önálló műsort adtak.

A Borsod megyei Tanács Művelődésügyi Osztályának nagy része van a miskolci és megyei eszperantó iskolai oktatás fejlődésében. Az intenzív tanfolyamot végzett pedagógusok továbbképző tanfolyamra járnak, melyeket Busai Mária tanárnő kinevezett eszperantó szakfelügyelő és Király Ildikó a Miskolci Egyetem Idegen-nyelvi tanszékének munkatársa vezet.

1985. április 19-én fiatalok megalakítják a Miskolci Ifjúsági Eszperantó Csoportot, mely felvette Király Lajos nevét. A csoport a MESZ alapszabálya szerint működik.

1982 és 1985 között Batta Barnabás hatalmas méretű eszperantó feliratú színes képeslap kiadást tervezett és indított el Miskolcra. 1982-ben már az első 20000 db elfogyott. A budapesti Eszperantó Világkongresszusra 100 000 elkészült és el is fogyott és eljutott európai és tengerentúli államokba. 1984-85-ben további 25000 képeslap már az abaújszántói emlékhelyekről készült.

Batta Barnabás 1983-tól a budapesti Eszperantó Könyvesbolt miskolci, megyei bizományosa 1985-ig 100000.-ft, 1988-ig közel 200000.-ft értékű eszperantó nyelvű könyvet, tankönyvet, szótárt, hanglemezt, hangszalagot forgalmazott. Ő készített eszperantó emblémával kártyanaptárakat, golyós tollat és más kiadványokat.

1985. évnek szomorú eseménye is volt. Augusztus 27-én elhunyt Czako Ferenc, a MÁV Járműjavító Üzem eszperantó szakkörének volt titkára, aki számos miskolci vasutas eszperantó találkozó szervezője volt.

Miskolci eszperantisták már korábban is tettek Budapesten állami nyelvvizsgát. 1986-ban a Miskolci Egyetemen miskolciak, nyiregyházaik és budapestiek tettek állami nyelvvizsgát.

Új vezetőség - Dr. Kalocsay Kálmán szobra

Az Ora Duopo Kalocsay-Baghy Eszperantó Csoport 1986 évi programjaiban a szakmai előadásokat tűzi napirendre. Vetített képes eszperantó nyelvű előadások voltak: Miskolc helytörténete, Eszperantó oktatás Szirmabesenyőn, mezőgazdasági módszerek, irodalmi estek címmel. A csoport 1986 január 23-án új vezetőséget választ. Tiszteletbeli elnök Váry Márta, elnök Kóvári Zoltánné, szervező titkár Pásztor László, gazdaságfelelős Rácz Jenőné, ifjúsági felelős Paár Norbert, szakkörvezető Pál István. (Váry Márta a MESZ vezetőségének is tiszteletbeli tagja).

Május 2-3-án Szombathelyen országos eszperantó nyelvű szavalóversenyen az úttörő kategóriában Szabó Marietta /Szirmabesenyő/, az ifjúságiaknál Koncsol Livia /Miskolc/ és a felnőtteknél Faragó Eszter /Miskolc-Szirmabesenyő/ a kiváló 2. helyezést érték el.

Az Orvos Egészségügyi Eszperantó Szakcsoport titkára dr. Körmendy Györgyi lemondott. A csoport áttette székhelyét a miskolci Megyei Kórházból a miskolci Semmelweis kórházba, ahol az összejevetelekre lehetőséget kaptak. A csoportot 2 éves szünet után Dr. Zaletnyik Pál szervezte újjá.

1986 november 9-én ismét Abaújszántóra utaznak a miskolciak. Felavatják dr. Kalocsay Kálmán mellszobrát. Ezt az eseményt közölte az Észak-magyarország c. újság 1986 nov.21-i száma. Abaújszántó szülőföldjének most már mellszobra is van a hegyaljai községben. Batta Barnabás kezdeményezésére – a Megyei Eszperantó Bizottság és az abaújszántói tanács felkérésére a mellszobrot Józsi Zsolt szobrászművész készítette el. Az abaújszántói szoboravatáson részt vett a nemzetközi Kalocsay-Társaság számos tagja is. /e köztéri szobor az első eszperantó vonatkozású szobor a világon./. A szoboravatáson dr. Sággy Vilmos nyugalmazott miniszter, a MESZ elnöke Abaújszántót eszperantó emlékhellyé nyilvánította. Ennek az emlékhelynek a megvalósításáért sokat tett még Bényei Gábor tanácselnök, Molnár László főiskolai tanár, Lénárt József és Homonnay István Abaújszántón.

1986-os év eseményeihez hozzátartozik még, hogy Busai Mária tanárnő az ELTE-n eredményes felsőfokú állami nyelvvizsgát tett az eszperantó nemzetközi nyelvből.

100 éves Zámenhof nyelve az Eszperantó

1987 - 1988

Hetvenöt év - Miskolcon hat eszperantó elnevezés

A nyelv 100 éves - Jubileum az Országházban

Az 1987. évben ugyanolyan ünnepi hangulat uralkodott az egész világon, mint 1959-ben, amikor Varsóban Zámenhof – a nyelv alkotójának születése 100. évfordulójára emlékeztek. Most az eszperantó első nyelvkönyvének 100 éve történt megjelenését ünnepelték.

Ha valaki megnézi közletről Miskolcon az Eszperantó tér márványablájának szövegét, ott a 70. évfordulóra emlékezést találja 1957. július 13-i keltezéssel, az I. Észak-magyarországi Eszperantó Találkozó napjával. A jubileum évében Miskolcon is a helyi évfordulókra emlékeznek és igyekeznek ennek a kiadványaikban is helyet adni. Sok miskolci eszperantista utazott a varsói jubileumi Világkongresszusra, az Ora Duopo Kalocsay-Baghy Eszperantó Csoportból is.

A jubileum érződik a az Ora Duopo Kalocsay-Baghy Eszperantó Csoport programfüzetéből is: Zámenhof utcai, Eszperantó téri, Baghy Gyula utcai emléktáblák megkoszorúzása, visszaemlékezések, újságcikkek, leírások. Emléktáblák gondozása. Megemlékezés a Kossuth utcai Eszperantó csoportról. A lillafüredi Eszperantó forrás környékének tisztítása. Vetítettképes előadás Miskolc eszperantó múltjáról.

A MESZ a Parlamentben rendezi meg jubileumi emlékülését, amelyre valamennyi miskolci eszperantó csoport és a megyei bizottság is meghívást kap. Itt kap megérdemelten Busai Mária kiváló munkáért kitüntetést több mint két évtizedes eszperantista pedagógus munkájáért és Batta Barnabás a Világbéke Eszperantó Mozgalom kitüntetett jelvényét.

1987 elején kezdeményezés történt, hogy dr. Kalocsay Kálmán nevről utca legyen elnevezve Miskolcon. Ebben az ügyben a Hazafias Népfront Honismereti Munkabizottságának támogatását kéri többször beadványokkal és személyesen a munkáléseken is a megyei Eszperantó Bizottság. Az akcióhoz Csizsár Ada segítségét is kéri, aki a Kalocsay életmű gondozója és már eddig is értékes adatokat szolgáltatott.

A 75. év. - Dr. Kalocsay Kálmán utca

A miskolci eszperantisták mozgalmát itt Miskolcon 1913-tól tartják számon, amikor a Városi Tanács nagytermében az első előadás nyilvánosan elhangzott és ezt nyomban tanfolyam követte. Az azóta eltelt 75 évben a miskolci eszperantisták tevékenyen dolgoztak a békemozgalom, a nyelvoktatás, a turizmus és a kultúra minden területén.

1988 tavaszán végre beért annak a munkának a gyümölcse, amely már egy éve tartott a dr. Kalocsay Kálmán utca elnevezéssel kapcsolatban. Az első javaslatra a Miskolci Városi Tanács illetékes osztálya nem hagyta jóvá, mivel Miskolcon már van egy Kalocsa utca/a városról elnevezve/. Mivel úgy látszott, hogy ez kizárja később is Kalocsayról utca vagy tér elnevezést, 1988. március 1-én ennek átkeresztelésére beadványt intéztek a Tanács Közigazgatási Osztályához Gyulai Éva a Honismereti Bizottság elnöke és a Megyei Eszperantó Bizottság elnöke: Batta Barnabás aláírásával. Miskolc Megyei Város Tanácsa VB-je 1988. március 17-i ülésén ezt jóváhagyta. Így történt, hogy 1913-ban a miskolci Eszperantó Mozgalom kezdő évében is szerepet játszott a fiatal egyetemista Kalocsay Kálmán és 1988-ban /75 év múlva/ méltán sorakozott fel 3 eszperantó elnevezés/ tér, forrás, park/ után Zamenhof és Baghy Gyula neve mellé Dr. Kalocsay Kálmán.

1988. március 5-én az ideiglenes emléktábla mellé márványablát helyeznek el, melyet Váry Márta és Batta Barnabás avatnak fel, koszorúznak meg, a 100. évforduló jegyében, az avató

beszédet Pásztor László, az Ora Duopo Kalocsay-Baghy Eszperantó Csoport szervező titkára mondta. A szirmabesenyői iskolások adtak ünnepi műsort.

1988.május 27-én ismét megtelik a Rónai Sándor Megyei Művelődési Központ színházterme. Eszperantó gyerek-nap a műsor címe, ahol közreműködik a 24-es, 40-es miskolci, a 3.sz. leninvárosi, valamint az abaújszántói, hernádnémeti és szirmabesenyői általános iskolák mintegy 200 tanulója önálló műsorral és óriási sikerrel. Valamennyi iskola elismerő oklevelet kapott. Szirmabesenyőn az Általános Iskola igazgatójának Bossányi Gyulának átadták az „Eszperantóért” emlékérmét.

A 75. évnek legnagyobb eseménye az 1988. augusztus 18-21 között megrendezett Országos Eszperantó Találkozó volt.

A találkozó első napján: Dr.Győry Nagy Lajos és Király Lajos sírjának megkoszorúzása volt a program. Utána látogatás a Diósgyőr-i várban, majd ismerkedési est következett. A második napon volt a kiállítás megtekintése az elmúlt 75 év eseményeiből, művészeti est, majd Békemeneten vettünk részt, melyet a miskolci mazsorettek felvonulása tett színessé. A harmadik napon történelmi várséta történt Zemplén megyében /Boldogkőváralja – Regéc – Vizsoly - Gönc - Füzér-Sárospatak/.

A negyedik napon pedig két alternatív program zajlott, vagy a Miskolc-tapolcai Termál és Barlang fürdőben fürdés és Tapolca nevezetességeinek megtekintése, vagy kirándulás Abaújszántóra.

Lukács Gusztáv, Fázold Miklós, Szombathy Józsefné nevéhez eszperantó-rendezvény önálló megszervezése, eszperantó nyelvtanfolyam vezetése vagy irodalmi tevékenység nem fűződik. De Lukács Gusztávot mindenki az elnök Batta Barnabás jobb kezének ismerte el mindenki. Bármilyen feladatról volt szó, tevékenyen segítette Batta Barnabás elnököt. Lukács Gusztáv felesége Éva is eszperantista. Az 1988.évi Országos Eszperantó Találkozó megszervezését Batta Barnabás elnökkel vállalva végezték. Lukács Gusztávné a miskolci kilátó emblémájával ellátott emlék-pólókat készítettek és árúsították, az Eszperantó Találkozó eseményeit gazdagítva.

1988-ig az alábbi Eszperantó emlékhelyek vannak Miskolcon:

(1). Eszperantó tér 1957. (2).Zámenhof utca 1960., (3). Eszperantó forrás 1960., (4.) Eszperantó park 1969., (5.) Baghy Gyula utca 1977.,(6) dr. Kalocsay Kálmán utca 1988. és (7) Korrach Mór utca.

1988-ig az alábbi eszperantisták voltak az Eszperantó Világszövetség/UEA/ miskolci tagjai és küldöttei:

Dr.Győry Nagy István, Dr.Győry Nagy Lajos, Király Lajos, Dr. Gózon Fodor Jolán, Váry Márta, Temesi István, dr. Halász József.

1988-ig a Magyar Eszperantó Szövetség országos választmányának tagjai voltak városunkból: Dr. Győry Nagy Lajos (1980-ig), Batta Barnabás, Busai Mária és Pásztor László.

A rendszerváltást követően 1989 után jelentős visszaesés következett be a miskolci Eszperantó Mozgalom történetében. Megszűntek az egyesületeket segítő támogatások, oktatási és szórakoztató célra pénzügyi fedezet nem jutott. Jelentős esemény volt 1989-ben a Szirmabesenyői Általános Iskola 25. éves jubileumi ünneppsorozat. Busai Mária és Bodnárné Csík Terézia Szombathelyre utazott tanítványaival az Országos Szavalóversenyre, ahol szép eredményeket értek el. Februárban együtt szerepeltek a 40. sz. miskolci Általános Iskolával, akiket Kővári Zoltánné, igazgatónő készített fel.

A nyári programban Országos Tanulmányi versenyen vettek részt, majd utána Sárospatakon a megyei szaktáborban.

1989. november 17-én „Az Eszperantó nyelvoktatás 25 éve a Szirmabesenyői Általános Iskolában”c. jubileumi rendezvény volt, melyet a Szirmabesenyői „Petőfi Sándor” Művelődési Házban tartanak, amelyet közösen rendez az iskola, a nagyközségi tanács és a Magyar Eszperantó Szövetség BAZ.- megyei Bizottsága. A programban ünnepi megnyitó és emlékezők, köszöntések, irodalmi műsor és kiállítás szerepel.

1991-ben az 1989. évi II. tv. által biztosított lehetőséggel élve a II.16-ra összehívott közgyűlés kimondta a MESZ. BAZ. Megyei Bizottságának a megszűntét és egyidejűleg megalakította az Észak-magyarországi Eszperantó Szövetséget, melyet a BAZ. Megyei Bíróság 1991. június 21-én nyilvántartásba vett. A Szövetségnek el kellett költöznie az SZMT székházból a magas terembérleti díj miatt. Először a miskolci „Kossuth” Gimnáziumban kapott helyet, majd 2 év után a Pedagógiai és Módszertani Intézet miskolci egyesületének házába költözött /Miskolc, Széchenyi u.35./. Az Északmagyarországi Eszperantó Egyesület ezután önálló egyesületként belépett a MESZ-be. Elnöke Batta Barnabás lett, aki azonban nem sokára lemondott elnöki tisztről egészségi állapotára való hivatkozással. Busai Mária 1992-től már a miskolci Kossuth Gimnáziumban is tanítja a nemzetközi nyelvet. Az 1993. április 23-án megtartott közgyűlés Szörényi Istvánt választotta elnöknek. A Szövetség titkára Lukács Gusztáv, alelnöke Fedor Istvánné, gazdasági felelőse Szombathy Józsefné. Az elnökség tagja volt még Fázold Miklós.

Lukács Gusztáv, Fázold Miklós, Szombathy Józsefné nevéhez eszperantó-rendezvény önálló megszervezése, eszperantó nyelvtanfolyam vezetése vagy irodalmi tevékenység nem fűződik. De Lukács Gusztávot mindenki az elnök Batta Barnabás jobb kezének ismerte el. Bármilyen feladatról volt szó, tevékenyen segítette Batta Barnabás elnököt. Lukács Gusztáv felesége Éva is eszperantista. Az 1988.évi Országos Eszperantó Találkozó megszervezését Batta Barnabás elnökkel vállalva végezték. A Lukács házaspár a miskolci kilátó emblémájával ellátott emlék-pólókat készítettek és árulták, az Eszperantó Találkozó eseményeit gazdagítva.

1993-ban a Szövetség 2 támogatást pályázott meg: a Norda Panorama c. újsághoz, a 80. jubileumi év megrendezéséhez és a nyelvoktatás segítéséhez. Csak a „Megyei Mecénás” Alapítványtól kapott 30000.-ft-ot, amelyből kiadták az újság jubileumi számát és márványtáblát helyeztek el a miskolci Dr. Kalocsay Kálmán utcában. A tábla avatására 1994. február 27-én dr. Kalocsay Kálmán halálának 18. évfordulóján került sor. 1994-től Szirmabesenyőn igazgatóváltás után megszűnt az eszperantó nyelv-oktatás.

Szörényi István halála után Raiszné Tőke Erzsébet lett a Szövetség elnöke.

1996-ban a jeles alkotógárdában, mely a magyar-eszperantó nyelvű közép méretű kézi szótárat alkotta meg, dr. Vuné Király Ildikó is szerepel.

1998-2001-ig Miskolcon az időközben beinduló különböző nyelviskolákban felnőtteknek tanítja a nyelvet Busai Mária.

A 2000. év eseménye volt Fedor Istvánné tanárnő középfokú állami nyelvvizsgálója az eszperantó nyelvből. Általános iskolásokat és felnőtteket is tanítja az eszperantó nyelvre.

2002-től a miskolci **SATURNUS** nyelviskola felnőtteket oktató eszperantó tanára Busai Mária.

A Norda Panorama c. helyi tájékoztatót az állandóan növekvő anyag, előállítási és postai költségek és az infláció miatt többször is szüneteltetni kellett. Jelentős események nem történtek a Szövetség életében, az összejöveteleken érdektelenség uralkodott. E miatt a tagság nem tartotta érdemesnek látogatni az összejöveteleket. Az Északmagyarországi Eszperantó Szövetség Miskolcon 2003-ban megszűnt. A cégjegyzékből törölték.

Visszaemlékezések

Doktor Legányi Marianna

Kedves Olvasók!

Régóta nem hallottunk már dr. Legányi Mariannáról, a magyarul és eszperantóul is alkotó költőnőről. Kérdésünkre dr. Jáki Ferenc úr eszperantó nyelvű levélben válaszolt, amelyet magyar nyelvre lefordítva most közreadjuk:

„Doktor Legányi Marianna a Magyar Kultúra Lovagja

Legányi Marianna 1940-ben született, fogorvosi diplomát szerzett. Munkáján túl, mindig érdekelte a vallás és az irodalom. A népnevelés művészete terén végzett áldozatos munkájáért a „Magyar Kultúra Lovagja” címet kapta.

Antológiák, időszaki művek, közös- és egyéni művek őrzik irodalmi alkotásait. Költeményei tanúsítják, hogy nagyon nagyra értékelte az erkölcsöt és a vallást. Bár gyermekei nem voltak, meséket adott ki, melyeket nagyon kedvelt és kedvel ma is az ifjú olvasó közönség... Végül említésre méltók a fordításai.

Hősiesen küzdött az életért 2008. július 6-ig.

Mariana megérdemli a túlvilági fényt és az örök pihenést.

Dr. Jáki Ferenc,

Budapest. 2008. szeptember 4.”

Mi, a „Király Lajos” Eszperantó-Baráti Kör tagjai részvétünket nyilvánítjuk dr. Jáki Ferenc úr felé. Egyetértünk vele: Marianna asszony nyugodjék békében és az örök világosság fényeskedjék neki.

Verseit olvasva úgy látjuk majd magunk előtt őt, amikor dr. Kalocsay Kálmán: Szeretlek téged...(Mi amas Vin...) c. versét /általa magyarra lefordítva / elszavalta 2007. októberben a miskolci Lévay József Református Gimnáziumban megrendezett eszperantó-könyvkiállítás megnyitóján.

Pásztor házaspár

Kalocsay Kálmán

Szeretlek téged...

Szeretlek téged – óh elcsépe-
szavak! Szégyen kimondani.
Átitatón fenséges érzet
új szó kell hozzá, éteri,
lány legyen, ahogy csókol anyám
és ujjongva becézget,
legyen kemény szó és igazán
halálig ne érjen véget;
dadogjam gyönyörtől ájultan
mint ártatlan, izzó parázs,
legyen ünnep az otthonomban,
lobogó zászló, szent varázs.

Szeretlek téged – mondom szürkén,
verklizve régi fogalmat;
izgalmam, vágyam szétszórt fényén
szívom cigarettámat.
Szeretlek, mint serdülő kölyök,
ki titkos rejtekbe vonul,
és leszívja mélyen a füstöt,
aztán kifújja valahol;
e füstfelhőben jár a lába,
feje a ködöt kíséri,
a gyönyör dönti ájulásba
e szerelem nem plátói.

Szeretlek téged – amíg élek
zengem! Te vagy az életem.
Nézlek, mint csillogó tükrömet
nosztalgiazik szellemem.
Vágyakozó szívem oly mohó.
Tudom, viszonzva szeretsz.
Nélküled vérem se pezseg jól,
szerelmem hadd öleljelek.
Tőled részegül húsom-csontom,
feloldod bús magányom.
Szép tavaszom! Én boldogságom!
Szeremesem! Tündérálmom!

Eszperantóból fordította: Dr. Legányi Marianna
/Megjelenés: Ferenc Jáki – Marianna Legányi: Kantante Vivi/Énekelve élni: Szolnok, 2006/

Pásztor László, Pásztor Lászlóné

Barcsay Zsuzanna

Tisztelt Mindenki!

Már nyolc éve, 2000. szeptember 29-én halt meg a mi kedves és nagyon tisztelt eszmetársnőnk Barcsay Zsuzsanna. Csak 58 éves volt! Kimagasló személye volt a Magyarországi Eszperantó Egyesület Eszperantó-Oktatási Bizottságának. Emlékezzünk rá, örök békét kívánva neki!

Tisztelettel: Faragó Katalin

ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI SÉTÁK - MISKOLC

Boleszka László pápa

A miskolci Szt. Háromság Magyar Orthodox templomról

Miskolc egyik értékes műemléke a város központjában található orthodox templom. A belső udvarban, régi sírok környezetében álló, magas, karcsú késő barokk templomot sok turista látogatja. Belépve a templomba csodálattal állnak meg a Közép-Európában egyedülállóan szép barokk képfal /ikonosztázion/ előtt. Legtöbbjünkben önkéntelenül felmerül a kérdés: kik voltak elkészítői és megőrzői?

A kereszténység a nagy Római Birodalom egy kicsi tartományában, Palesztinában egy társadalmi kisebbség vallásaként indult. Terjedése folyamán, megőrizve a hit lényegét, alkalmazkodott a különböző népek kultúrájához, szellemiségéhez. Az orthodox vallás így vált végezetül a hellén kultúrát magáénak valló Kelet-Római Birodalom – a későbbi Bizánc - hivatalos vallásává.

A Fekete-tenger környékén vándorló magyarság is először a kereszténység bizánci formáját ismerte meg. Közülük többen az orthodox egyház által részesültek a kereszténységben, sőt egy görög szerzetest szentéletű Hierotheoszt a magyarok számára püspökké szentelték. Bizonyos történelmi adottságok folytán az újkor kezdetén a XVI-XVII. századokban már szinte csak a Balkánról a törökök elől egyre nagyobb létszámban Magyarországra menekülő különböző népcsoportok képviselték az orthodoxyt. Történetesen ugyanilyenek az 1600-as évek legvégén Makedóniából Magyarországra menekülő orthodoxok is, akik ide menekítették elsősorban tehetségüket és vagyonukat, de egyben – a magyarság számára sajtóságos - kultúrájukat és vallásukat is. Bár különböző etnikumhoz tartoztak, göröggé tette őket a közéletben használt görög nyelv és az orthodox vallás.

Elsősorban kereskedelemmel foglalkoztak és a borkereskedelem által váltak gazdaggá és ismertté egész Európában. A bortermő Hegyalja vidékén keletkeztek jelentős kolóniáik, melyek közül az egyik leggazdagabb és legjelentősebb a miskolci közösség lett. A kezdeti időkben csak bérelt ingatlanok lehettek, így templomuk sem volt, hanem egy bérelt épületben rendezték be kápolnájukat / a Sötét-kapu környékén/. Jelentősen meggazdagodva, Mária Terézia rendeletei lehetővé tették számukra ingatlanok megvásárlásával együtt a végleges letelepedést. Így lehetővé vált egy gazdagságukhoz méltó templom megépítése. A templom építését 1785-ben kezdték el késő barokk /copf/ stílusban. 1791-ben – bár még nem készült el teljesen – felszentelték az ikonosztáziont és utolsó díszítésként 1807-ben elkészültek a mennyezetképek. A késő barokk stílusban a barokk stílusjegyei egyszerűsödnek és különösen a virág-babérfüzéres, indás növénymintás díszítések válnak uralkodóvá, amelyeket templomunkban mindenütt megtalálhatunk.

A templom belső terének ékessége az ikonosztázion, amely az oltárt elválasztja a templomtértől. Közép-Európa egyik legszebb és legnagyobb ikonosztázionjának tartják, magassága 16 m és mintegy 90 képet helyeztek el rajta. Az ikonosztázion szervesen illeszkedik a templom belső teréhez és teljes egységet alkot azzal. Az oltár csak istentiszteleteken látható, amikor a középső, u.n. királyi ajtót kinyitják. A legelső sorban ószövetségi jeleneteket festettek meg. Erre, mintegy alapra épülnek a következő képsorok. A fő helyen a királyi ajtótól jobbra Krisztus urunk, balra az Istenszülő Szűz Mária képe látható, mellettük az Egyház és az egyházközség legtiszteltebb szentjei. A következő képsorok az Egyház nagy ünnepeit jelenítik meg, amelyek Jézus és Szűz Mária életének jelentős eseményei. Az ikonosztázion tetején a Kálvária jelenete utal az oltáron megújuló áldozatra. A képsorokat záró félkörben apostolok, beljebb próféták és legbelül újszövetségi szentek képeit

helyezték el. Az ikonosztázion festője Kuchelmeister Antal bécsi festő, de a fő hely képeit Janika Feodozij ukrán festő festette. Az ikonosztázion és a belső tér famunkáit Jankovics Miklós mester műhelyében készítették.

A templom másik értéke az ahtiri Istenszülő kegyképe, amelyet a hagyomány Nagy Katalin cárnő ajándékeként tart számon. A kis képet a díszes ún. trónus foglalja díszes keretbe. A hívő kegyelet tiszteli a képet és a körülötte felakasztott hálaajándékok különböző kérések teljességének és gyógyulásoknak emlékét őrzi. A kép előtt lehet gyertyát gyújtani Isten előtti hódolatunk kifejezésére, az Istenszülő és a Szentek tiszteletére, valamint meghalt és élő szeretteinkért. A kegyképpel szemben a díszes püspöki trónus látható. A belső térben elhelyezett képek közül több a régi kápolnából került a templomba. A mécsesek kiváló magyarországi ötvösműhelyekből származnak és a tisztelet kifejezői. A szószerk nyugati hatásra került a templomba. Érdekessége az alján látható bizánci címerjelekkel egyesített magyar címer. A templomban orgona nincs. Ugyanis csak az énekhang használata megengedett. Istentiszteleteken állni illik az Isten színe előtt. A betegek, öregek részére azonban a falak mentén támaszkodó székeket helyeztek el, rövid megpihenés, ill. támaszkodás céljából. A templom bejárati ajtóinak borítása a korai miskolci vasművesség emléke.

Az itt letelepedett kereskedők tevékenységükkel összekapcsolták a város életét más városok, országok életével és ez által, valamint felhalmozott gazdagsággal szétfeszítették a feudális kisváros kereteit és elindítói lettek a polgári fejlődésnek. Szegények részére ispotályt tartottak fenn és jelentős iskolájuk is volt, melynek épületében ma megtekinthető a magyar orthodox egyház műkincsgyűjteménye.

A miskolci „görög kereskedők” nagy része az 1800-as évek második felében elhagyta Miskolcot. A templomról azonban nem feledkeztek meg. Jelentős adományokat, javadalmakat hagytak a templomra, amelyekből azt a kevés hívő ellenére továbbra is fenn tudták tartani. Az egyházközség életét az 1953-ban végrehajtott államosítás megbénította. A templom és az egyházközség fenntartására szolgáló alapítványokat elvették és jelenleg sem adták vissza. A templomot szűkös anyagi helyzete ellenére az egyházközség tartja fenn. Az ma is működő istentiszteleti hely. Az istentiszteleteket már magyar nyelven végezzük. A kis lélekszámú egyházközség a Moszkvai Patriarchátushoz tartozik.

HÍREK

Eszperantó könyvkiállítás

A miskolci „II.Rákóczi Ferenc” Megyei Könyvtárban 2008. szeptember 17-én 16 órai kezdettel Eszperantó Könyvkiállítás nyílt.

Dr. Nanovszky György professzor úr, a MESZ tiszteletbeli elnöke, Magyarország néhány évvel ezelőtti oroszországi és szingapúri nagykövete nyitotta meg.

A könyvkiállítás címe : 100 éves az Egyetemes Eszperantó Szövetség. De ezt a rendezvényt a Nyelvek Európai éve és a 95. éves miskolci eszperantó nyelvoktatás és mozgalom is indokolta.

Ezúton mondunk köszönetet a kiállítás sikeréhez hozzájáruló : ahhoz anyagot, dokumentumokat, reklámanyagot és nyelvi tájékoztató anyagokat küldőknek (UEA, OIK, Gados László, dr. Molnár Lajos, Jósvai Jenő), valamint a két egymással együttműködő miskolci könyvtár vezetőjének, dr. Nanovszky elnök úrnak és az összes megjelentnek.

A kiállítás szervezője Pásztor Lászlóné, segítője: Pásztor László

A könyvkiállítás képei

Nemzetközi eszperantista ünnep Abaújszántón

/ 1, Emlékezés, értéktéremtés és általános tanulságok /

25 éve, augusztus 3-án a hazánkban rendezett 68. Eszperantó Világkongresszus alkalmából avatták fel Abaújszántón a Dr.Kalocsay Kálmán Emlékszobát.

E sorok írójának egy japán eszperantistával történt véletlen találkozása adta az alkalmat arra, hogy megismerkedjék a község -ma város -nagy szülőtte életével,munkásságával és megtalálja,felfedezze a településen addig senki által nem ismert tehetséget.

Dr. Kalocsay Kálmán infektológus, az orvostudományok doktora, író, költő, műfordító, az eszperantó nyelv és irodalom művelőjeként vált ismertté itthon és szerte a világon.

Az Északmagyarország c. napilap: Eszperantista ünnep Abaújszántón - címmel számolt be a nem mindennapi eseményről.Az egész napos rendezvényen a hazai és a nemzetközi tudományos és közélet kiválóságai, Kalocsay kortársai,barátai,tisztelői,közép-és általános iskolai, eszperantó nyelvet tanulók ,érdeklődők egyaránt részt vettek..Az említett lapban-többek között-ezeket olvashatjuk: "...ennyi nemzet képviselői egyszerre nem jártak még megyénk szép múltú településén "vagy: "Itt Abaújszántón nem volt szükség tolmácsra:hollandok és magyarok,svédek és franciák,németek és angolul beszélők tökéletesen értették egymást,ők valamennyien egy nyelven beszélnek,eszperantóul."

A gazdag program a kultúrházban kezdődött, melynek színpadát élő virágból készített,ember nagyságú Kalocsay-portré és az eszperantó embléma díszítette,majd az emlékszobának helyet adó épület udvarán folytatódott. Itt az elévülhetetlen érdemeket szerzett Kardos József tanácselnök úr, Csiszár Ada, a Kalocsay hagyaték gondozója,Batta Barnabás, a BAZ Megyei

Eszp.Szöv.elnöke és Molnár László középiskolai tanár ,az emlékszoba létrehozásának kezdeményezője mondott ünnepi köszöntőt,majd Borsos Árpád,a Megyei Műv.Osztály vezetője ünnepélyesen megnyitotta és átadta az emlékszobát, melyben Kalocsay személyes használati tárgyai,könyvei,kitüntetései stb kaptak helyet. E közben a vendégek mély átéléssel és döbbenettel hallgatták magnetofonszalagról a Mester eszperantó nyelven elhangzott beszédét.

Az emlékszoba udvarán valamennyi ország képviselőinek részvételével elültették az örökkévalóságot jelképező ezüsthenyőfa Dr. Kalocsay Kálmán emlékfát, mely mára túlnőtte az épület magasságát mintegy szimbolizálva Kalocsay Kálmán és az eszperantó növekvő maradandóságát, halhatatlanságát. A felröppent száz postagalamb pedig jelképesen tovarepítette a híreket. Csak később értettem meg,hogy mély érzésű eszmetársaim levegőbe ugrálva miért kapkodják a tollakat...

A városban köztéri szobor, utca is őrzi az emlékét. Az 1992-ben létrehozott, hazai és külföldi eszperantistákkal működő Dr. Kalocsay Kálmán Baráti Társaság ápolja, gondozza és gazdagítja példátlan hagyatékát.

Az abaujszántói kezdeményezés határokon belül és kívül egyaránt szolgáltat tanulságokat. Jó példa a hagyományörzésre és a honismeret ápolására. A rendezvény azt is igazolta,hogy az eszperantó mint bárki másodikként megtanult, tehát közös nyelve a nemzetközi kapcsolatok és együttműködés legkitűnőbb eszköze. Az egyre bővülő testvérvárosi kapcsolatok -ahogy erre a németországi Herzbeg és a lengyelországi Góra közötti a legszebb példa, - eszperantó nyelven folynak. Egyre több ország általános iskolájának tanulói kapcsolódnak be a Dr.Molnár Lajos főorvos úr által vezetett "Dobbantó a nyelvekhez" Nemzetközi Munkacsoport tevékenységébe.

Az emlékszobát sokan látogatják. Legutóbb a Lengyel Eszperantó Szövetség vezetőjének ,Halina Komar elnök asszony kíséretében ötven vendég, köztük a Łodzi Egyetem tanárai, dolgozói ismerték meg Kalocsay életét, és a várost a miskolci „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör

rendezésében. Kalocsay szelleméhez az lenne méltó, hogy sokan kövessék példáját. Úgy illenék, hogy az úttörők között az élen a helybeliek legyenek. Erre a kezdeményező -gondolom- elegendő tényanyagot sorakoztatott fel.

Molnár László

Dr. Kalocsay Kálmán Emlékszoba létrehozásának
kezdeményezője,
Miskolci Egyetem Comenius Tanítóképző Főiskolai
Kara
nyug.docense

/2, A Dr. Kalocsay Kálmán emlékszoba 25. évfordulós ünnepe: 2008. szeptember 27-én/

A Pásztor házaspár kezdeményezésére Abaujszántó város vezetősége örömmel járult hozzá az évforduló megünnepléséhez.

Madár György polgármester úr üdvözlő szavai után Eszényi József a MESZ alelnöke üdvözölte az egybegyűlteket és felolvasta Baksa József MESZ elnök üdvözlését, és dr. Molnár László fenti megemlékező sorait.

Pásztor Lászlóné átadta a távolmaradók további üdvözlését:

Osmo Buller úrtól aki a Kalocsay emlékszoba avatásán résztvett 1983-ban, de most nem tudott eljönni,

Aurora Bute asszonytól, Románia Eszperantó Szövetsége elnökétől, dr. Molnár Lajostól amagyarországi iskolai eszperantó nyeloktatási program fő-szervezőjétől mint a Budapesti Orvos-Egészségügyi Eszperantó Szakcsoport elnökétől

És dr. Molnár Lászlótól, aki szintén nem tudott megjelenni.

A programban szerepelt: Mihaj Eminesku román költő verse dr. Kalocsay Kálmán fordításában, Petőfi: Szeptember végén c. verse eszperantóul, Abaújszántó versfaragója és aranykoszorús népdalénekese Nagy István tolmácsolásában egy saját vers és Petőfi két szép verse magyarul énekelve, majd négy abaújszántói kislány Kalocsay meséket adott elő igen kitűnő előadásmódban a Kalocsay mellszobornál. Merész tekintetük, magabiztos előadásmódjuk, csinos öltözetük mutatta, hogy a gyermekek komolyan készültek erre az alkalomra és igen élvezték az előadott mesét, a szereplést és egyáltalán nem izgultak Tanítónőjük nagyon kimagasló munkát végzett a gyermekek betanításával. Széphalmi Ildikó tanárnőnek és tanítványainak ezúton fejezzük ki köszönetünket és gratulációnkat minden jelenlevő nevében a szívet melengető produkcióért. Nagyvárad vendégünk koszorút helyezett el a Helytörténeti Múzeum Kalocsay Emlékszobájában a nagyvárad eszperantisták nevében, miután ő is résztvett a mi emlékműsorunkat megelőző Rézfűvós emlékszoba avatásán.

és a Kalocsay mellszobornál is a többiekkel együtt. A Kalocsay-köz emléktáblájánál nagyvárad eszperantista vendégünk Makai Attila úr köszöntötte a megemlékezés résztvevőit egy másik román költő szép versét szavalta el nekünk magyar és eszperantó nyelven, nagyon szépen. Dr. Kalocsay Kálmán édesanyja sírjánál a csoport kegyeleti látogatást tett. Sírjára elhelyeztük a kegyelet koszorúját és egy mécsest. Az édesanya Panda Jolán sírjánál ismeretlen magyar szerzőtől: Az Én Mi Atyánkom című nagyon szép ima hangzott el magyarul, és hála dr. Dudich Endre úr fordításának, eszperantó nyelven is. Nagy örömünkre szolgált, hogy a MESZ-t az alelnöke Eszényi József képviselte és, a nyíregyházi és eljött a nyíregyházi és tiszavasvári eszperantisták 15 tagú csoportja Zengő-Sereghy Enikő tanárnő vezetésével, Egerből Könczöl Ernő tanár úr, Miskolcra a Pásztor házaspáron kívül megjelent Busai Mária és Fázold Miklós is..

A megemlékezés után ebéd következett, majd megtekintettük a város szüreti műsorát. Hazautazás után a nagyvárad eszperantó klub elnöke: Makai Attila úr egy napot Miskolcon töltött ismerkedve a város látványosságaival. Visszavárjuk őt.

Pásztor házaspár

Mihai Eminescu és Kalocsay

Kedves Olvasóink!

A Román Eszperantó Szövetség elnöknője Aurora Bute (Temesvár) kért meg bennünket, hogy Mihai Eminescu (Mihaj Eminesku): 1850-1889, szép román nyelvű verseinek Kalocsay fordításából adjuk közre 2008. szeptember 27.-én Abaújszántón a Kalocsay – emlékszoba 25. éves évfordulóján rendezett kis ünnepségen.

Kérését teljesítettük. Most fogadják szeretettel a kedves olvasók is a nagyon jól sikerült két eszperantó nyelvű versfordítást, melyek dr. Kalocsay Kálmán Tutmonda Sonoro c. verses kötetében jelentek meg. Aurora Bute eszmetársnőnk ezekkel a versekkel kíván hozzájárulni dr. Kalocsay Kálmán költői géniuszát idéző emlékműsor fényének emeléséhez a Kalocsay – emlékszoba 25. éves évfordulóján 2008. szeptember 27-én. . Az ajándékot köszönjük és most átadjuk Önöknek is, kedves olvasóink.

Pásztor Lászlóné

Népdalkörök Országos Találkozója : Tállya, 2008. szeptember 20

A tállyai « KÖVIRÁG » Népdalkör Egyesület és a Magyar Kórusok Zenekarok, a Népdalkörök Szövetsége, a KÓTA Társszervezőként rendezte meg a Népdalkörök Országos Találkozóját 2008. szeptember 20-án. Kodály Zoltán szavaival tudunk arra válaszolni, miért fontosak a falvak népdalköreirei :

« A magyar népdal nem pusztán a mai falusi élet vízhangja, hanem az egész magyar lélek tükré. »

A programban először köszöntőt mondott Mezei Gábor, mint a találkozó helyét biztosító evangélikus templom lelkésze.

A találkozó abban a templomban zajlott, ahol Kossuth Lajost megkeresztelték 1902-ben.

A templom falán levő márványtábla szövege a következő :

« Veszve csak azon nemzet lehet, amely lemondott önmagáról. Kossuth Lajos »

A táblát 2002. szeptember 19-én helyezték el az evangélikus templom falán Kossuth Lajos születésének 200. évfordulója tiszteletére.

A népdalkörök bemutatkozása énekszámakkal, sorrendben :

« Kővirág » Népdalkör Tállya

vezető : Kalina Ferencné

« Sivák Barnabás » Népdalkör Abaújszántó

vezető : Kalina Ferencné

- Népdalkör Sajóvámos

- Népdalkör Nyírlugos

« Arany ősz » Népdalkör Záhony

- Népdalkör Zalakomár

vezető : Német Lászlóné

- Népdalkör : Érpatak

vezető : Sutkáné Makara Beáta

« Tilangli » Népdalkör Sellye

Vezető : Szabó Jenőné

A találkozó végén az összes jelenlevő együtt énekelt közös dalként : Acsitári hegyek alatt ...

kezdetű magyar népdalt. A találkozót a szakmai tanácskozás után ebéd és borkóstolás zárta.

A rendezvényt a ZENEI VILÁGNAP alkalmából szervezték meg, indokul ismét Kodály Zoltán szavait mondták :

« A nemzet kezd lassan a tudatára ébredni, hogy milyen kincssel bír a néphagyomány. »

. A zalakomáriak dalainak citera kísérete olyan csábító volt, hogy akár az egész éjjen át szívesen hallgattuk volna őket. A sellyeiek énekelték egyedül karmester irányítása mellett. De mindegyik csoport nyújtott valami különleges élményt, így nem tudnám rangsorolni őket, melyik volt a legjobb. De, itt mindenki egyenrangú volt. Ez baráti találkozó és nem verseny volt.

Csodálatos hangverseny részesei voltunk.

Gratulálunk minden csoportnak és Kalina Ferencné főrendezőnek köszönjük a meghívást.

Pásztor Lászlóné

A Magyar Orvostörténelmi Társaság

Tisztelt Olvasók!

A Magyar Orvostörténelmi Társaság tudományos ülése 2008. október 16-án, csütörtökön 15 órakor kezdődik a Bp. Orvostörténelmi Könyvtárban (BP. II. Török u. 12. Margit hid budai hídfő közelében) Vetítéses előadásom lesz "Száz éves az Orvos-egészségügyi Eszperantó Világszövetség" címmel. Utána Dr. Nagy Gábor: Pécs katonarvosai emlékei - címmel tart előadást.

Tisztelettel meghívom elsősorban az orvoskollégákat, de más érdeklődők is eljöhetnek. A terem befogadóképessége korlátozott, ezért kérem, hogy akik részvételére számíthatok, ezt nekem jelezzék vissza. Ezt követően külön meghívót küldök e-mailon. Az előadások időtartama max. 30-30 perc.

Dr. Ferenczy Imre iferdr@t-online.hu

A FAJSZ II. KATALÓGUS BEMUTATÓJA AZ OIK-BAN

Kedves Olvasóink !

Dr. Dudich Endre úr az Országos Idegennyelvi Könyvtár Fajsi gyűjtésű eszperantó könyvei, folyóiratai és egyéb dokumentumairól készült II. Katalógus bemutatásával kapcsolatos beszédét az alábbiakban olvashatják.

„Budapest, 2008. szeptember 26

Tisztelt Főigazgató Asszony,
Hölgyeim és Uraim!

Első szavam a köszöneté.

Köszönöm Főigazgató Asszonynak, hogy ezt a könyvbemutatót beiktatta a Nyelvek Európai Napjának gazdag és sokszínű programjába. Méginkább köszönöm neki, hogy megértően és tevékenyen segített abban, hogy a Fajsi Gyűjtemény Katalógusának II. kötete végre kikerüljön a nyomdából.

Egyúttal köszönetet mondok mindazoknak, -- és ezek nincsenek kevesen --, akik bármilyen módon közreműködtek a kötet létrehozásában az elmúlt évek során. Különös öröömre szolgál, hogy jórésztük jelen is van megtisztelt minket részvételével.

Különleges könyv ez. Ugyanis egy olyan nyelv könyveit tartalmazó gyűjtemény katalógusa, amelyről sokszor azt mondják, lekezelő módon, hogy műnyelv, nincs kultúrája, nincs irodalma.

Egy alkalommal az is elhangzott, hogy "az eszperantó az európai nyelvek karikatúrája." A

szellemeskedő úr nagyon meglepődött, amikor én ezt elismerésként, dicséretként fogtam fel. Ugyanis egy jó karikatúra nagy érték, rendkívül hasznos lehet: jobban jellemez, mint egy fénykép, mivel kiemeli, kihangsúlyozza a lényeges, meghatározó vonásokat.

Észrevették ezt azok az afrikai, kínai és japán eszperantisták, akik – egymástól merőben függetlenül – úgy vélik, hogy „*az eszperantó kedvezményes belépőjegy az európai nyelvekhez.*” Ezzel mi magyarok is egyetérthetünk – a mi anyanyelvünk sem „európai”, a szó „indo-európai” értelmében, akárcsak – hogy az Európai Unión belül maradjunk – az észt, a finn és a máltai.

Tisztelt megjelentek: szóljunk röviden magáról a Fajszi Gyűjteményről.

Országos Idegennyelvű Könyvtár -- 1056 Budapest, Molnár u. 11

A Nyelvek Európai Napja - 2008. szeptember 26

Könyvbemutató

Dudich Endre
dudich@t-online.hu

Egy „nemlétező” irodalom katalógusa, II. kötet

1. „Az eszperantó --- az európai nyelvek karikatúrája”

A jó karikatúra igen értékes, mivel a lényeges és jellemző vonásokat emeli ki.

2. „Az eszperantó kedvezményes belépőjegy az európai nyelvekhez.”

Ez – egymástól függetlenül – több afrikai, japán és kínai eszperantista véleménye. S ez a jövő szempontjából egyáltalán nem közömbös.

1. Előzmények

Fajszi Károly (1911-2004), az évtizedeken át kitartó gyűjtő (1966-tól kezdve) egy magángyűjtemény kereteit messze meghaladó állományt hozott létre. Ennek tartalma több mint 11 ezer könyv, 224 féle folyóirat 1305 kötete, jórészt sajátkezűleg (!) bekötve, és sok minden egyéb eszperantó nyelvű, vagy vonatkozású relikvia.

Ez a 4. legnagyobb eszperantó gyűjtemény a világon, Bécs, London és Rotterdam után. 1982 óta védett. 1987-ben, az eszperantó centenáriumi évében reprezentatív kiállítást rendeztek belőle az Országos Széchenyi Könyvtárban (5236), március 16 – április 11 között.

Fajsi Károly bácsi két magas állami kitüntetést kapott:

- 1 1987-ben a Munka Érdemrend Arany fokozatát,
- 2 1994-ben pedig a Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjét.

A könyvek Katalógusának **I. kötetét** már 1991-ben kiadta az Országos Idegennyelvű Könyvtár, **Juhász Jenő** akkori főigazgató jóvoltából.. Ennek terjedelme 542 A/4 oldal, 5110 tétel. (Szerkesztette **Patakiné Czeller Mária.**)

Már számítógépen is kereshető, a könyvtár honlapján hozzáférhető: www.oik.hu

1997-ben **Barcsay Zsuzsa** a **budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem esperantó szakán** diplomadolgozatot írt a Fajsi-gyűjteményről. (5230)

A Fajsi-gyűjteményt a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma 2001 júniusában megvette. Az Országos Idegennyelvű Könyvtár kapta meg megőrzésre és gondozásra. Nagyrészt az Olvasóterem galériáján helyezték el.

Védett, lezárt gyűjtemény: az eszperantó állomány további gyarapítása a Fajsi-gyűjteményen kívül történik.

A **II. kötetet** Patakiné Czeller Mária, **Novák Elza**, Barcsay Zsuzsa és Fajsi Károly előmunkálatai után szerkesztette **Zsebeházy György**. A gyűjteményt az OIK 2002. évi Évkönyvében is ismertette. A Magyarországi Eszperantó Szövetség részéről **Princz Oszkár** főtítkárr, majd **Dudich Endre** alelnök és **Szilvási László** ügyvezető, az OIK részéről **Sutáné Zielinska Elzbieta** nyújtott „háttértámogatást”, **Wacha Balázs** pedig hivatásos nyelvészként működött közre.

Fajsi Károly bácsi már nem érte meg a II. kötet megjelenését: 2004 januárjában elhunyt. Budán, a Farkasréti temetőben nyugszik.

2005-ben kétszer is bemutattuk a Katalógus II. kötetét Július 18-án az Eszperantó Ökumenikus Kongresszuson Piliscsabán, **Farkasné Tatár Éva** felkérésre. Július 25-én pedig Vilniusban (Litvánia), a 90. Eszperantó Világkongresszuson.(UK).-n. Indexek nélkül, mindössze két példányban.

Azóta, **Mender Tiborné** főigazgató asszony jóváhagyásával és szorgalmazására, elkészült a tematikus és szerzői index, valamint lényeges kiegészítésekre és javításokra került sor, **Böde Józsefné** könyvtárosnak, a Fajsi-gyűjtemény gondozójának áldozatos munkájával, aki egyébként a vilniuszi bemutatónál társszerzőm volt. Ő a Fajsi-gyűjteményt a Bartók Rádió-nak 2007 szeptember 17-én adott interjújában is népszerűsítette.

Döntő anyagi támogatást nyújtottak a II. kötet nyomdai kivitelezéséhez:

--Prof. **Humphrey Tonkin** (az UEA – az Eszperantó Világszövetség – volt elnöke, Hartford University, USA) *Esperanto Studies Foundation*, 80 %

Dr. Detlev Blanke (*Gesellschaft für Interlinguistik*, Berlin) javaslata alapján, valamint

--a Magyarországi Eszperantó Szövetség – **Baksa József** elnök. 20 %.

2008 május 29-én volt a második bemutató, ugyancsak Vilniusban: Dr. **Máthé Árpád**

szívességéből, aki az ELTE docense és az eszperantó folyóiratok katalógusának fáradhatatlan összeállítója. Júliusban pedig a rotterdami Eszperantó Világkongresszuson **Baksa József** a MESZ elnöke mutatta meg a II. kötet egy példányát.

2. A II. kötet bemutatása

Ez most a voltaképeni hazai bemutató, a hazai pálya minden -- hátrányával

Tartalmi jellemzők:

6249 tétel, XIV + 506. A/4 oldalon

A kezelési útmutatót, **Tonkin** professzor kívánságára, az eszperantó és a magyar mellett angol nyelvűvel egészítettük ki.

Tematikus arányok az ETO (Egyetemes Tizedes Osztályozás) szerint

	Tétel	%	
O	Általános művek	924	14,8
1	Filozófia, pszichológia	152	2,4
2	Vallás, teológia, ateizmus	251	4,0
3	Társadalomtudományok	685	11,0
4	Természettudomány, matematika	90	1,4
6	Alkalmazott tudományok	335	5,4
7	Művészet, szórakozás, sport	242	3,9
80	Nyelvészet	1549	24,8
82	Irodalomtudomány, szépirodalom	1627	26,0
9	Földrajz, életrajz, történelem	394	6,3
		6249	100,0

A nyelvészet + irodalom csaknem pontosan az állomány felét teszi ki (50,8 %).

Tehát kétségtelenül helye van az OIK gyűjteményében. AZ OIK fő gyűjtőköre ugyanis a nyelvészet és az irodalomtörténet.

Szótárak és „Kulcsok”

A II. kötetben a következő nyelvek eszperantó szótárai és társalgási stb. segédkönyvei találhatóak:

„**Természetes**” nyelvek:

Akkád, albán, angol, arab, baszk, bolgár, cseh, dán, észt, finn, flamand, francia, héber, holland, horvát, japán, katalán, kínai, ladin, lengyel, lett, litván, magyar, makedón, maláj, német, norvég, olasz, orosz, perzsa, portugál, román, spanyol, svéd, szerb, szlovák, szlovén, török, ukrán, velszi.

Összesen: **40 nyelv**

„**Mesterséges**” (tervezett) nyelvek:

Basic English, Ido, Okcidental, Romanid, Volapük (5)

Feltűnő a görög és a latin hiánya. A latin csak tematikus, szakmai szójegyzékekben van jelen: (orvosi, madártani, műszaki), és „neolatin” próbálkozások ismertetésével.

Eszperantó nyelvkönyvek vannak még

afrikai, albán, baszk, észt, indiai, koreai, lett, maláj, örmény, perzsa, szlovák, ukrán, velszi, és vietnami anyanyelvűek számára is (14 nyelv).

Ez mindösszesen 59 nyelv.

Érdekesség, hogy a látáskárosultak számára *Braille-írásos* anyagok is vannak a gyűjteményben. (5140).

Tallózás a magyar irodalomból:

Ady Endre, Anonymus, Arany János, Babits Mihály, Fehér Miklós, Gárdonyi Géza, Hernádi Gyula, Jáki Ferenc, József Attila, Karinthy Frigyes, Madách Imre, Móricz Zsigmond, Nemere István, Petőfi Sándor, Rejtő Jenő, Sütő András, Vikár Béla.

Az eredeti eszperantó nyelvű (nem csak szép-)irodalom néhány jeles magyar szerzője:

Baghy Gyula, Csiszár Ada, Ertl István, Gados László, Gergely Mihály, Haszpra Ottó, Jáki Ferenc, Kalocsay Kálmán, Mészáros Béla, Nemere István, Papp Tibor, Princz Oszkár, Rátkai Árpád, Sárközi János, Soros Tivadar (Theodor Schwartz), Szabó Imre, Szathmári Sándor, Székely (Sekelj) Tibor, Szilágyi Ferenc, Tárkony Lajos, Tófalvy Éva, Wacha Balázs.

A **Biblia Évében** nem érdektelen, hogy a Bibliával 54 tétel foglalkozik (6198-6252). Ezek között apokrif, a történelmi egyházak által el nem ismert „evangéliumok” is szerepelnek, úgymint **Jakab**, **Péter** és **Tamás** apostolok, valamint **Mária Magdolna** (!) evangéliuma, a holland Gerritt **Berveling** szakszerű fordításában.

Az I. kötet az Ószövetség nyolc kiadását és az Újszövetség öt kiadását tartalmazza. Érdekesség, hogy az Ószövetséget maga **L.L. Zamenhof**, azaz *Dr. Esperanto*, a nyelv kezdeményezője fordította le héberből.

A **Föld bolygó Nemzetközi Éve** alkalmából különösen említésre méltó két könyv::

7182

POWER, Daniela Deneva: *La tertremo – êu enigmo?* (A földrengés – rejtély?), Pisa, 1991, az USA-ban élő bolgár geofizikusnő eredeti eszperantó nyelvű műve. 8939 és

7183

RILEY, Denis: *Vetero kaj klimato de la mondo*. (A világ éghajlata és időjárása. Fordítás angolból.) –Az UEA (Eszperantó Világszövetség) kiadása, Rotterdam 1987 21133

Zárszó

Valószínű, hogy mások szebbet, jobbat tudtak volna csinálni. De nem csinálták meg. Mi viszont ezt igenis megcsináltuk. Reméljük, minél többen haszonnal forgatják. És lesznek vállalkozók arra, hogy feldolgozzák a folyóiratokat, leveleket, relikviákat és egyéb dokumentumokat.

FÜGGELÉK. –Szubjektive válogatott példák

A II. kötet első tétele:

5111

Akademio Internacia de la Sciencoj, Sanmarina Universitata Sesio, 5. (1988) (San Marino)
Kvina Sanmarina Universitata Sesio (SUS 5) 1988-08-27/09-05..de la Akademio Internacia de la Sciencoj (AIS) San Marino : Programo..... – [Paderborn] ... [Akademio Internacia de la Sciencoj], 1988. – 24 p., 23 cm 7224

8000

TALMEY, Max

Lektolibro di Ido: Konsili ed exempli pri bona stilo e pri la tradukado / de Max Talmey. – New York ... Ido press., 1922. – 32 p.; 19 cm – 5476

9537

KALOCSAY Kálmán

Ezopa saĝo. SEPDEKSEP FABLOJ VERSE REVERKITAJ / de k. Kalocsay. – Kopenhago: Komuna Konversacia Klubo, 1956. – 127 p.; il. ; 21 cm 8357

Fajszí Károly autogramjával

9787

BOULTON, Marjorie

Okuloj : [Novelo] de Marjorie Boulton.- Hexham [Northumberland] ... Boulton, [1962]. – 28 p.; 25 cm

Tajpita manuskripto, kun letero de Boulton al Julio Baghy 20615

9960

BOULTON, Marjorie

Leteroj de Marjorie Bulton al Julio Baghy Nov. 191 Dec. 1962. Letero de la patrino de M. Boulton al Julio Baghy. – Hexham: Boulton, 1961-1962. – [62] p. ; 26 cm

El la heredaĵo de Julio Baghy 21448

9543

KALOCSAY Kálmán

Sekretaj sonetoj / Peter Peneter ; [postparolo de William Auld].- 3. eld. – Budapest ... Hungara Esperanto Asocio 1989.- 104 p. : il.; 20 cm. (Esperantaj klasikaĵoj; n-ro 4.) ISBN 963 571 314 2

Peter Peneter estas pseŭdonimo de Kalocsay 5326

9009

TIŠLJAR, Zlatko

Esperanto vivos malgraŭ la esperantistoj. – Zagreb, Interkulturo, Maribor, 1997, 177 p. –
Fajszí Károlynak dedikálva 9718

9126

Dictionarium Museologicum / [redaktis István Éri, Lucas Wütrich], Budapest : Hungara
Esperanto-Asocio, 1986. – 774 p. ; 25 cm

ISBN 963 571 1742

20 lingve, Esperanta lingvo 517-534. p. - 21237

A II. kötet utolsó tétele:

11362

DUDICH Endre

La lumo nutranta : scienc-fikcia romaneto / Endre Dudich. – Budapeŝto ... Hungaria
Esperanto-Asocio, 2003. – 103 p. ; 21 cm

ETO: 82-089.2-312.9 9821”

Széphalom

„Mi informas vin, en la Muzeo de la Hungara Lingvo, troviĝanta en Széphalom, ĉe la enirejo estas ricevebla gvidilo krom lingvoj angla, germana, turka, ankaŭ en Esperanto. Mi proponas al vi viziti la muzeon, laŭeble kun viaj eksterlandaj gastoj, kaj ĉe la enirejo peti la gvidilon. Estus utile, se la kunlaborantoj de la muzeo spertus, ke oni bezonas la Esperantan gvidilon.

Dr. Halász József /esp-
en-hung listo/

Tudja ön miből lesz az ecet?

Már a legfejlettebb ókori kultúrák – az egyiptomiak, perzsák, görögök, rómaiak és babilóniaiak – is állítottak elő ecetet. Fogyasztották frissítő italként, gyógyszerként, tartósítószerként és ételízétszerként. A római légiósok a kulacsukban ecetes vizet hordtak, ugyanis az erősen szennyezett vizet így csírátlanították. A Kr. Előtti 4. században élő Hipokratész, az ókor leghíresebb orvosa is alkalmazta az ecetet légúti megbetegedések és emésztési zavarok gyógyítására. A Kr. utáni 1. században leírták az ecet előállításának módját. Akkoriban elsősorban bor, füge és árpa szolgált alapanyagul.

De napjainkban bármilyen alkoholtartalmú ital – bor, almamust, sör, rizsbor – lehet az ecet készítés kiindulópontja. Beoltják ecetbaktériummal, és a szabad levegőn végbemegy az ecetesedés.

Napjainkban használt néhány ecetfajta: borecet, pezsgőecet, gyümölcscectek, fűszeres ecetek, rizsecet...

/TV újság 2008.szeptember 29-október 5. /www.mindmegette.hu/

Viccek

Móriczka későn jön haza az iskolából. A papája szigorúan kérdőre vonja, hogy hol volt ilyen sokáig

Egy bácsi elvesztett a körúton egy százast és csak most találta meg.

És neked mi közöd volt a pénzhez?

Rajta álltam.

Egy karambolnál eszméletét veszti a sofőr, majd a kórházi ágyon tér magához. Kábultan körülnéz.

Hol vagyok?

A tizenhármasban. – mondja a nővér.

És mi ez a tizenhármas? Cella vagy kórterem?

Négy ember ül körben egy asztalnál. Az asztalon egy flaska áll. Az első megfogja, húz belőle egy nagyot, lerakja az üveget. A második szintén megfogja, húz egy nagyot, lerakja. A harmadik szintén. A negyedik is meghúzza, majd miután lerakja, megszólal:

- Ez petróleum!

Az első végigméri és megszólal:

- Az.

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI HÍR

Pásztor László, Pásztor Lászlóné H-3530. Miskolc, Arany János u. 35. 4/2.

Tel.: + 36 70 206 1739

Tel.: + 36 70 570 8895

E-Mail: pasztor.laszlo4@chello.hu

Weblap: <http://kiralylajos.extra.hu>

MSN: pasztor.laszlo4@chello.hu